

Dosarul nr.3ra-1064/21
2-19118118-01-3ra-13102021

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud.: L. Bagrin)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: A. Minciuna, V. Clima, E. Palanciuc)

ÎNCHEIERE

20 aprilie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu
Iurie Bejenaru
Aliona Miron

examinând admisibilitatea recursului depus de Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Hîncești,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Constantin Parfenie împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale a Republicii Moldova și Direcției Asistență Socială și Protecție a Familiei Hîncești cu privire la încasarea în mod solidar a prejudiciului material și moral pentru neachitarea ajutoarelor sociale,

împotriva deciziei din 14 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Hîncești, a fost admis apelul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova, s-a casat hotărârea din 09 martie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru în partea admiterii pretențiilor înaintate de Constantin Parfeni împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale a Republicii Moldova, și emisă în această parte o decizie nouă de respingere a acțiunii, în rest, hotărârea primei instanțe a fost menținută,

c o n s t a t ă:

La 12 iulie 2019 Constantin Parfenie a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la încasarea în mod solidar a prejudiciului material și moral pentru neachitarea ajutoarelor sociale.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că Casa Națională de Asigurări Sociale a admis întârzieri la plata alocației sociale pentru îngrijire, prin ce i-a fost încălcat dreptul de a beneficia de ajutorul social și ajutorul pentru perioada rece a anului stabilite în baza deciziei Direcției Asistență Socială și Protecție a Familiei Hîncești din 31 octombrie 2017. Astfel, începând cu luna noiembrie 2017 și până în prezent a fost privat de un venit lunar minim garantat.

Din aceste motive s-a adresat în judecată cu prezenta acțiune pentru obligarea organului de asigurări sociale să-i achite despăgubire pentru că a fost lipsit de dreptul de a beneficia de ajutorul social pentru perioada rece a anului cuvenit în perioada 01 noiembrie 2017 – până în prezent.

Totodată, reclamantul a menționat că în luna octombrie 2017 s-a adresat asistentului social comunitar cu cererea nr.A53531900276, solicitând acordarea ajutorului social.

Urmare a examinării cererii sale, Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Hîncești a emis decizie, prin care i-a fost stabilit dreptul la ajutorul social în mărime de 411,45 de lei pentru perioada octombrie 2017 – 30 septembrie 2019, precum și ajutor pentru perioada rece a anului în cuantum de 315 lei pentru lunile noiembrie, decembrie, ianuarie, februarie și martie.

Ulterior, la 04 ianuarie 2018, Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Hîncești a emis decizia, prin care a stopat plata ajutorului social și ajutorului pentru perioada rece a anului, motivând prin faptul că în luna noiembrie 2017, în venitul său a intervenit modificări determinate de faptul că alocația de îngrijire de care a beneficiat în lunile iunie și iulie 2017, i s-a achitat retroactiv (cu întârziere) în luna noiembrie 2017. Din acest considerent, în luna decembrie 2017, aparent, venitul său global, a constituit 2473,47 de lei, depășind cuantumul venitului lunar minim garantat stabilit pentru el în mărime de 1345,40 de lei.

Prin răspunsul nr.779 din 15 mai 2018, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Hîncești a confirmat faptul că suma de 1539,52 de lei, primită în noiembrie 2017, constituie suma alocației sociale de îngrijire a persoanelor cu dizabilități (este XXXXX) pentru perioada lunilor iunie și iulie 2017. Faptul dat a fost confirmat și de către Inspecția Socială în răspunsul nr.334 din 18 iunie 2018.

Reclamantul consideră că prin întârzierea la plata alocației sociale de îngrijire a persoanelor cu dizabilități, pe care a admis-o subdiviziunea teritorială a Casei Naționale de Asigurări Sociale, i s-a încălcat dreptul de a beneficia de ajutorul social, precum și de ajutorul social pentru perioada rece a anului, stabilită prin decizia Direcției Asistență Socială și Protecție a Familiei Hîncești, prin ce a fost privat de venitul lunar minim garantat.

În scopul soluționării litigiului pe cale extrajudiciară, la 28 mai 2019 s-a adresat Casei Naționale de Asigurări Sociale, solicitând calcularea și achitarea lui a prejudiciului material cauzat ca urmare a imposibilității de a beneficia de ajutorul social și ajutorul pentru perioada rece a anului cuvenite dânsului, în perioada 01 noiembrie 2017 – până în prezent.

Însă, prin răspunsul din 24 iunie 2019, Casa Națională de Asigurări Sociale nu s-a expus în privința culpei sale, dar a invocat că acordarea ajutorului social și ajutorului pentru perioada rece a anului, ține de competența Direcției Asistență Socială și Protecție a Familiei Hîncești, unde urma să se adreseze. Totodată, i s-a comunicat că alocația pentru îngrijire, însoțire și supraveghere pentru aceste luni în sumă de 1539,52 de lei a fost transferată spre plată ÎS „Poșta Moldovei” în luna noiembrie 2017, care i-a fost achitată la data de 20 noiembrie 2017. Totodată, nu i s-a explicat motivul întârzierii și neachitării restanței în lunile august/septembrie chiar și octombrie.

În opinia reclamantului Casa Națională de Asigurări Sociale ilegal i-a reținut plățile alocației pentru îngrijiri, prin ce a fost privat de dreptul de a beneficia de ajutorul social și ajutorul pentru perioada rece a anului, cauzându-i ca consecință un prejudiciu material în mărime de 11379 de lei.

În contextul enunțat, Constantin Parfenie a solicitat admiterea acțiunii, încasarea din contul Casei Naționale de Asigurări Sociale în beneficiul său sumei de 8229 de lei cu titlu

de prejudiciu material cauzat pentru neachitarea ajutorului social, începând cu luna decembrie 2017 – până în luna iulie 2019 inclusiv, sumei de 3150 de lei cu titlu de prejudiciu material cauzat pentru neachitarea ajutorului social pentru perioada rece a anului pentru cinci luni din perioadele anilor 2017-2018 și 2018-2019, precum și încasarea din contul pârâtei în beneficiul său a sumei prejudiciului moral în modul și mărimea stabilită de lege.

Prin încheierea protocolară din 11 noiembrie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru a fost atrasă în proces în calitate de intervenient accesoriu Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Hîncești (f.d.64, vol.II).

Pe parcursul examinării cauzei, și anume la 06 decembrie 2019, Constantin Parfenie a depus cerere de concretizare a acțiunii, îndreptată împotriva pârâților Casa Națională de Asigurări Sociale și Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Hîncești, solicitând încasarea în mod solidar din contul Casei Naționale de Asigurări Sociale și Direcției Asistență Socială și Protecție a Familiei Hîncești în beneficiul său sumei de 8229 de lei cu titlu de prejudiciu material cauzat pentru neachitarea ajutorului social, începând cu luna decembrie 2017 – până în luna iulie 2019 inclusiv, suma de 3150 de lei cu titlu de prejudiciu material cauzat în urma neachitării ajutorului social pentru perioada rece a anului pentru cinci luni din perioadele anilor 2017-2018 și 2018-2019, precum și încasarea în mod solidar din contul pârâtelor în beneficiul său sumei de 5000 de lei cu titlu de prejudiciu moral.

Prin hotărârea din 09 martie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru a fost admisă integral acțiunea depusă de Constantin Parfenie. S-a încasat în mod solidar din contul Casei Naționale de Asigurări Sociale și Direcției Asistență Socială și Protecție a Familiei Hîncești în beneficiul lui Constantin Parfenie suma de 11379 de lei cu titlu de prejudiciu material și 5 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral.

Prima instanță, judecând prezenta cauză, a constatat că Constantin Parfenie este încadrat în grad de dizabilitate XXXXX, fapt ce se confirmă prin certificatul de dizabilitate și capacitate de muncă seria XXXXX din 07 noiembrie 2013, eliberat de Consiliul teritorial Hîncești pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă (f.d. 5, vol.I).

Prin răspunsul din 31 octombrie 2017 a Direcției de Asistență Socială și Protecție a Familiei Hîncești, Constantin Parfenie a fost informat referitor la faptul examinării cererii sale pentru acordarea ajutorului social și deciziei de acordare a ajutorului social în mărime de 411,45 lei/lunar. La fel, i s-a comunicat că plata prestației va începe începând cu 01 octombrie 2017 și va continua până la data de 30 septembrie 2019, sau până când vor exista schimbări în informația furnizată în cerere despre sine și familia sa. În baza cererii furnizată, Direcția a decis că, solicitantul are dreptul inclusiv și la ajutorul pentru perioada rece a anului în cuantum de 315 lei/lunar. Această prestație se achită doar în perioada rece a anului. Plata prestației va începe la data de 01 noiembrie 2017 și va fi efectuată pentru lunile noiembrie 2017, decembrie 2017, ianuarie 2018, februarie 2018, martie 2018, noiembrie 2018, decembrie 2018, ianuarie 2019, februarie 2019, martie 2019. Aceste plăți vor fi efectuate numai cu condiția primirii ajutorului social în această perioadă, ceea ce înseamnă că, dacă plata ajutorului social încetează, vor înceta inclusiv și plățile pentru ajutorul pentru perioada rece a anului (f.d. 6, vol.I).

Prin înștiințarea nr.02/1-24/111 din 23 februarie 2018, asistentul social comunitar a informat beneficiarul despre respingerea cererii sale cu nr.A53531900276 din 30 octombrie 2017 cu privire la acordarea ajutorului social și ajutorului pentru perioada rece a anului, din motivul intervenirii modificărilor în veniturile sale (a beneficiat de alocație pentru îngrijirea persoanei cu dizabilități în mărime de 1539,52 lei, calculată pentru luna iunie 2017 și ridicată în luna noiembrie 2017), ceea ce a dus la stoparea automatizată a cererii nominalizate prin decizia din 04 ianuarie 2018 (f.d. 7-8, vol.I).

La 28 mai 2019, Constantin Parfenie a expediat în adresa Casei Naționale de Asigurări Sociale propunere de soluționare amiabilă a litigiului, prin care a invocat întârzierea admisă de Casa Teritorială de Asigurări Sociale Hîncești la plata alocației sociale pentru îngrijire și neachitarea în termen a acesteia, solicitând calcularea și achitarea în beneficiul său a prejudiciului material format ca urmare a imposibilității beneficierii de ajutor social pentru perioada rece a anului cuvenit pentru perioada 01 noiembrie 2017 - până în prezent (f.d. 10-11).

Prin răspunsul nr. P-1336/19 petiționarul a fost informat că, acordarea ajutorului social și ajutorului pentru perioada rece a anului ține de competența Direcției de Asistență Socială și Protecție a Familiei, unde urmează să se adreseze (f.d. 13).

Nefiind de acord cu răspunsul primit, la 12 iulie 2019, Constantin Parfenie s-a adresat în judecată cu prezenta acțiune împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la repararea prejudiciului material și moral, concretizată ulterior la 06 decembrie 2019, solicitând în final, încasarea în mod solidar din contul Casei Naționale de Asigurări Sociale și Direcției de Asistență Socială și Protecție a Familiei Hîncești sumei de 8229 de lei cu titlu de prejudiciu material cauzat în urma neachitării ajutorului social în perioada decembrie 2017 - iulie 2019, inclusiv, sumei de 3150 de lei cu titlu de prejudiciu material, precum și încasarea în mod solidar a sume de 5000 de lei cu titlu de prejudiciu moral.

Cu referire la repararea prejudiciului material, prima instanță a stabilit că în concret reclamantul pretinde: încasarea sumei de 8229 de lei, calculată pentru perioada decembrie 2017 - iulie 2019 cu titlu de ajutor social și sumei de 3150 de lei calculată pentru perioadele 2017 - 2018 și 2018 - 2019 cu titlu de ajutor pentru perioada rece a anului.

Prima instanță a remarcat că ambele categorii de plăți reprezintă plăți sociale.

Totodată, instanța de judecată referitor la achitarea acestora în beneficiul reclamantului pentru perioadele indicate, a reiterat că potrivit materialelor cauzei se denotă următoarea consecutivitate:

Potrivit certificatului nr.204 din 03 martie 2017, eliberat de Direcția de Asistență Socială și Protecție a Familiei Hîncești, Constantin Parfenie este încadrat în gradul XXXXX de dizabilitate prin suferință XXXXX și beneficiază de serviciul „Asistență personală”, începând cu data de 03 martie 2017 (f.d. 29, vol.I).

Subsecvent, prin decizia din 03 martie 2017, s-a dispus încetarea plății ajutorului social pe motiv că reclamantul beneficiază de serviciul „Asistență personală” (f.d. 30, vol.I).

Din certificatul nr.856 din 21 august 2017, în perioada 19 mai 2017 - 16 iulie 2017, în privința reclamantului a fost suspendată prestarea serviciului „Asistență personală” (f.d. 31).

De asemenea, instanța a reținut că, în perioada 01 iunie 2017 - 31 iulie 2017, Constantin Parfenie a beneficiat de ajutor social, în temeiul deciziei din 04 octombrie 2017 (f.d. 32, vol.I).

Potrivit certificatului nr.975 din 05 octombrie 2017, începând cu data de 02 octombrie 2017, în privința reclamantului a fost suspendată prestarea serviciului „Asistență personală” (f.d. 33, vol.I).

Astfel, prin decizia din 01 noiembrie 2017, s-a dispus achitarea în privința reclamantului a ajutorului social, începând cu data de 01 noiembrie 2017 (f.d. 34, vol.I).

Din certificatul nr.213 din 01 martie 2018, rezultă că, începând cu data de 01 martie 2018, Constantin Parfenie beneficiază de serviciul „Asistență personală” (f.d. 35, vol.I).

Prin decizia din 02 martie 2018, s-a dispus încetarea plății alocației sociale în privința beneficiarului, începând cu data de 01 aprilie 2018 (f.d. 36, vol.I).

Prin certificatul nr.577 din 25 mai 2018, începând cu data de 24 mai 2018, în privința reclamantului, a fost suspendată prestarea serviciului „Asistență personală” (f.d. 37, vol.I).

Prin decizia din 04 iunie 2018, s-a dispus achitarea în privința reclamantului a ajutorului social, începând cu data de 01 iunie 2018 (f.d. 38, vol.I).

Potrivit certificatului nr.906 din 29 mai 2018, plata pentru alocația de îngrijire în beneficiul lui Parfenie Constantin a fost reluată de la 01 iunie 2018 din motiv că, începând cu data de 24 mai 2018, a fost suspendată prestarea serviciului „Asistență personală” (f.d. 39, vol.I).

Potrivit certificatului nr.1138 din 30 octombrie 2018, începând cu data de 29 octombrie 2018, Parfenie Constantin beneficiază de serviciul „Asistență personală” (f.d. 40, vol.I).

Prin decizia din 02 noiembrie 2018 s-a dispus încetarea plății alocației sociale în privința beneficiarului, începând cu data de 01 decembrie 2018 (f.d. 41, vol.I).

Potrivit certificatului nr.1947 din 05 noiembrie 2018, începând cu data de 01 noiembrie 2018, în privința reclamantului a fost suspendată plata pentru alocația de îngrijire din motiv că începând cu data de 29 octombrie 2018 acesta beneficiază de serviciul „Asistență personală” (f.d. 42, vol.I).

Din certificatul nr.293 din 05 aprilie 2019 rezultă că în privința lui Constantin Parfenie a fost suspendată prestarea serviciului „Asistență personală”, începând cu data de 01 aprilie 2019 (f.d. 43, vol.I).

Prin decizia din 16 aprilie 2019 s-a dispus achitarea în privința reclamantului a alocației sociale de îngrijire a persoanei cu dizabilități, începând cu data de 01 aprilie 2019 (f.d. 44, vol.I).

Potrivit certificatului nr.916 din 22 aprilie 2019, începând cu data de 01 mai 2019, în privința reclamantului a fost reluată plata pentru alocația de îngrijire din motiv că, începând cu data de 01 aprilie 2019 a fost suspendat serviciul „Asistență personală” (f.d. 45, vol.I).

Reieșind din certificatul nr.619 din 09 iulie 2019, începând cu data de 08 iulie 2019, Constantin Parfenie beneficiază de serviciul „Asistență personală” (f.d. 46, vol.I).

Prin decizia din 10 iulie 2019 s-a dispus încetarea plății alocației sociale în privința beneficiarului, începând cu data de 01 august 2019 (f.d. 47, vol. I).

Potrivit certificatului nr.1537 din 11 iulie 2019, începând cu data de 01 august 2019 în privința reclamantului a fost suspendată plata pentru alocația de îngrijire din motiv că, începând cu data de 08 iulie 2019 beneficiază de serviciul „Asistență personală” (f.d. 48, vol.I).

Informația referitoare la perioadele în interiorul cărora reclamantul Constantin Parfenie a beneficiat de alocație socială și în interiorul cărora respectiva plată socială a fost suspendată este sintetizată și în informația întocmită de Casa Națională de Asigurări Sociale (f.d. 68, 69-71, vol.I).

Prima instanță a evidențiat că, în cadrul ședinței de judecată, părțile nu au obiectat referitor la dreptul lui Constantin Parfenie de a beneficia, reieșind din faptul încadrării acestuia în grad de dizabilitate sever, de ajutor social și drept consecință a acestui fapt - și de ajutor pentru perioada rece a anului. Iar, în conformitate cu art.123 alin.(6) din Codul de procedură civilă, faptele invocate de una din părți nu trebuie dovedite în măsura în care cealaltă parte nu le-a negat.

Totodată, instanță a accentuat că din referința prezentată de reprezentantul Direcției Asistență Socială și Protecție a Familiei Hâncești, în legătură cu faptul intervenirii modificărilor în venitul beneficiarului, primirea alocației pentru îngrijirea persoanelor cu dizabilități XXXXX, prin afecțiune XXXXX, în mărime de 1539,52 de lei, calculată pentru perioada 19 mai 2017 - 16 iulie 2017, și ridicată în luna noiembrie 2017, prin decizia din 04 ianuarie 2018 s-a stopat în mod automat cererea pentru acordarea ajutorului social sau ajutor pentru perioada rece a anului.

Cu referire la pct.36 din Regulamentul cu privire la modul de stabilire și plată a ajutorului social, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1167 din 16 octombrie 2008, prima instanță a conchis că dreptul la ajutor social în privința unui beneficiar se revizuieste la intervenirea oricărei modificări în informația care a fost prezentată anterior. Informația prezentată se referă la datele care au contribuit la încadrarea persoanei/familiei acestuia ca beneficiar al ajutorului social.

De asemenea, instanța de judecată, reținând prevederile pct.20-21, pct.22 din Regulamentul cu privire la modul de stabilire și plată a ajutorului social, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1167 din 16 octombrie 2008, a precizat că prin răspunsul Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Hâncești nr.779 din 15 mai 2018 s-a confirmat faptul că, suma de 1539,52 de lei, primită de Constantin Parfenie în luna noiembrie 2017, constituie restanța sumei alocației sociale pentru îngrijire a persoanelor cu dizabilități, XXXXX pentru perioada lunilor iunie – 769,76 de lei, și iulie – 769,76 de lei (f.d. 9, vol.I).

Din cele menționate supra, prima instanță a constatat că încasarea de către Constantin Parfenie în luna noiembrie 2017 a alocației pentru îngrijirea persoanelor cu dizabilități XXXXX, prin afecțiune XXXXX, în mărime de 1539,52 de lei, nu poate fi apreciată ca fiind o modificare a veniturii acestuia, în sensul în care să determine revizuirea dreptului acestuia la ajutor social. Or, respectiva plată nu se circumscrie în categoria veniturilor care sunt luate în considerare la calcularea veniturii global mediu lunar al familiei și care determină achitarea ajutorului social.

Mai mult, plata în mărime de 1539,52 de lei a fost efectuată retroactiv, pentru o perioadă anterioară, iar reclamantul nu a săvârșit careva acțiuni sau inacțiuni care să împiedice calcularea și achitarea respectivei prestații cu întârziere. Corespunzător, nici consecințele admiterii unei asemenea întârzieri nu urmează să fie suportate de către beneficiar.

În baza celor expuse, prima instanță a concluzionat că pârâții în mod eronat au stopat plata ajutorului social în privința lui Constantin Parfenie.

Din considerentele menționate, prima instanță a dispus încasarea în mod solidar din contul pârâților în beneficiul lui Constantin Parfenie sumei de 8229 de lei, calculată pentru perioada decembrie 2017 - iulie 2019 cu titlu de ajutor social.

Subsidiar, instanța a admis și pretenția cu privire la încasarea sumei de 3150 de lei, calculată pentru perioadele 2017 - 2018 și 2018 - 2019 cu titlu de ajutor pentru perioada rece a anului. Or, potrivit declarațiilor participanților la proces, respectiva prestație nu a fost efectuată în contul reclamantului din motivul stopării achitării ajutorului social în perioada respectivă.

Cu trimiterea la prevederile art.151 alin.(1) lit.a) din Legea cu privire la ajutorul social nr.133 din 13 iunie 2008, prima instanță a considerat întemeiată și cerința privind încasarea sumei cu titlu de ajutor pentru perioada rece a anului.

Totodată, cu referire la repararea prejudiciului moral, prima instanță a menționat că, prin cererea de chemare în judecată concretizată, Constantin Parfenie a solicitat încasarea în mod solidar din contul pârâților în beneficiul său sumei de 5000 de lei, evidențiind faptul că prin neachitarea ajutorului social și a ajutorului pentru perioada rece a anului i s-a cauzat suferințe psihice și disconfort, deoarece, fiind persoană XXXXX, a rămas fără surse de existență și ajutor, fiind nevoit să se adreseze în judecată cu prezenta acțiune.

Reținând prevederile art.14 alin.(1), art.1422 alin.(1), (2) și art.1423 din Codul civil (în redacția legii în vigoare până la data de 28 februarie 2019), instanța de judecată a dat apreciere argumentelor reclamantului invocate întru susținerea pretenției cu privire la încasarea prejudiciului moral.

Prima instanță a reținut că, din materialul probatoriu administrat în cauza dedusă judecării, Constantin Parfenie face parte din categoria persoanelor social-vulnerabile. Acesta este încadrat în grad de dizabilitate XXXXX, ceea ce presupune, indubitabil, dificultăți substanțiale în realizarea cărorva activități sociale. Prin reducerea capacității de muncă, beneficiarul nu poate desfășura o careva activitate remunerată. Corespunzător, veniturile sale în mod evident sunt limitate. Neachitarea plăților sociale stabilite în privința acestuia i-a cauzat dificultăți în asigurarea materială necesară, precum și a fost de natură să-i cauzeze suferințe psihice.

Din considerentele menționat, prima instanță a dispus admiterea integrală a pretenției privind încasarea sumei de 5000 de lei cu titlu de compensare a prejudiciului moral, respectiva sumă fiind rezonabilă.

Referitor la încasarea sumelor pretinse de către reclamant în mod solidar, prima instanță, cu trimitere la prevederile art.530-531 din Codul civil, pct.9 subpct.28)-29) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea Casei Naționale de Asigurări Sociale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.937 din 13 noiembrie 2014, pct.51 și pct.13 și pct.52 din Regulamentul cu privire la modul de stabilire și plată a ajutorului social, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1167 din 16 octombrie 2008, precum și reieșind din competențele stabilite prin lege în privința Casei Naționale de Asigurări Sociale și Direcției Asistență Socială și Protecție a Familiei Hâncești, a determinat că stabilirea și acordarea ajutorului social și ajutorului pentru perioada rece a anului, controlul referitor la realizarea acestor acțiuni ține de competența pârâților. Respectiv, ultimii vor fi apreciați ca fiind debitori ai obligației de achitare a sumelor cu titlu de prejudiciu material și prejudiciu moral încasate prin prezenta hotărâre în beneficiul reclamantului Constantin Parfenie.

La 13 martie 2020 Casa Națională de Asigurări Sociale a depus cerere de apel nemotivată, iar la 11 mai 2020, prin intermediul poștei electronice, și ulterior la 03 iunie 2020, a fost prezentată motivarea apelului, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii din 09 martie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, cu emiterea unei decizii noi de respingere integrală a acțiunii (f.d. 88, 103, 114, vol.I).

La 06 aprilie 2020, prin intermediul poștei electronice, Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Hîncești a depus cerere de apel nemotivată, iar la 07 octombrie 2020 a fost prezentată motivarea apelului, solicitând casarea hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei decizii noi de respingere integrală a acțiunii depusă de Constantin Parfenie (f.d. 90, 142, 144, vol.I).

Prin decizia din 22 octombrie 2020 a Curții de Apel Chișinău au fost respinse apelurile depuse de Casa Națională de Asigurări Sociale și Direcția Asistență Socială și Protecția a Familiei Hîncești și a fost menținută hotărârea din 09 martie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru.

La 09 decembrie 2020, prin intermediul poștei electronice, și ulterior la 10 decembrie 2020, prin intermediul oficiului poștal, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs împotriva deciziei din 22 octombrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea integrală a acesteia.

La 15 decembrie 2020, prin intermediul oficiului poștal, Direcția Asistență Socială și Protecția a Familiei Hîncești a depus recurs împotriva deciziei instanței de apel.

Prin decizia din 26 mai 2021 a Curții Supreme de Justiție au fost admise recursurile depuse de Casa Națională de Asigurări Sociale și Direcția Asistență Socială și Protecția a Familiei Hîncești, s-a casat integral decizia din 22 octombrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, cu remitere cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecat.

Prin decizia din 14 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul depus de Direcția Asistență Socială și Protecția a Familiei Hîncești. A fost admis apelul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale. A fost casată hotărârea din 09 martie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, în partea admiterii pretențiilor înaintate de Constantin Parfeni împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la încasarea prejudiciului material și moral cauzat pentru neachitarea ajutoarelor sociale, și s-a emis în această parte o hotărâre nouă, de respingere a acțiunii. În rest, hotărârea primei instanțe a fost menținută.

Fiind investită cu judecarea cauzei, instanța de apel a motivat soluția prin faptul că, reieșind din prevederile art.9 alin.(1) din Legea cu privire la ajutorul social nr.133 din 13.06.2008 și pct.51 din Regulamentul cu privire la modul de stabilire și plată a ajutorului social aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1167 din 16 octombrie 2008, competența și responsabilitatea pentru stabilirea și achitarea ajutorului pentru perioada rece a anului, îi revine Direcției de Asistență Socială și Protecție a Familiei Hîncești. Totodată, instanța de apel a reținut că legislatorul nu a stabilit obligații legale în acest sens pentru Casa Teritorială de Asigurări Sociale Hîncești.

Instanța de apel a concluzionat că culpabilă pentru încălcarea dreptului lui Constantin Parfenie de a beneficia de plata ajutor social și la ajutor pentru perioada rece a anului, se face anume Direcția de Asistență Socială și Protecție a Familiei Hîncești, care poartă răspundere pentru aceste acțiuni, respectiv din contul acesteia urmează să fie încasate

sumele solicitate de reclamant, iar cerințele înaintate față de Casa Teritorială de Asigurări Sociale Hîncești, urmează a fi respinse.

La 03 septembrie 2021, prin intermediul oficiului poștal, Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Hîncești a depus recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând casarea integrală a deciziei din 14 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău, cu emiterea unei decizii noi de respingere integrală a acțiunii depuse de Constantin Parfenie.

În motivarea recursului Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Hîncești a invocat ilegalitatea și netemeinicia deciziei instanței de apel, declarând că Curtea de Apel Chișinău a examinat superficial prezenta speță, apreciind arbitrar probele administrate, nu au fost dovedite circumstanțele considerate de instanța de apel ca fiind stabilite, cu interpretarea eronată a normelor de drept material care prescrie dreptul la prestații sociale, condițiile de acordare și stopare a prestațiilor sociale. Or, intimatul Constantin Parfenie, fiind eligibil pentru acordarea plăților sociale, în afara perioadei de acordare a alocației pentru îngrijirea și/sau însoțirea și supravegherea, a suferit modificări în informația care a fost prezentată anterior la stabilirea și plata ajutorului social (venitul obținut din toate tipurile de pensii și prestații sociale lunare precum compensații, indemnizații, alocații, etc., indiferent de organul care a stabilit plata).

Recurenta a menționat că potrivit pct.36 din Regulamentul cu privire la modul de stabilire și plată a ajutorului social, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1167 din 16 octombrie 2008, dreptul la ajutorul social se revizuieste la intervenirea oricărei modificări în informația care a fost prezentată anterior sau la fiecare 12 luni calendaristice după acordarea ajutorului social. În cazul în care toți membrii familiei au atins vârsta de pensionare sau sunt recunoscute de către CNDDC și nu au alte surse de venit, decât cele realizate din prestații sociale, termenul de revizuire la fiecare 12 luni nu se aplică.

În viziunea recurenteii norma de drept citată supra stipulează că dreptul la ajutorul social în privința unui beneficiar se revizuieste la intervenirea oricărei modificări în informația care a fost prezentată anterior. Informația prezentată se referă la datele care au contribuit la încadrarea persoanei/familiei acestuia ca beneficiar al ajutorului social.

Conform pct.20-21 din Regulamentul cu privire la modul de stabilire și plată a ajutorului social, pentru determinarea venitului global mediu lunar al familiei, toate veniturile și economiile se declară, indiferent de proveniența acestora. Iar, potrivit pct.22 din același Regulament, la calcularea venitului global mediu lunar al familiei sunt luate, în considerație de diferite tipuri de venituri printre care veniturile obținute din toate tipurile de pensii și prestații sociale lunare precum compensații, indemnizații, alocații etc., indiferent de organul care a stabilit plata.

Mai mult, prin răspunsul nr.779 din 15 mai 2018 a CTAS Hîncești se confirmă faptul că suma de 1539,52 de lei primită de Constantin Parfenie în luna noiembrie 2017, constituie restanța sumei alocației sociale pentru îngrijirea persoanelor cu dizabilități, XXXXX pentru perioada lunilor iunie – 769,76 de lei și iulie - 769,76 de lei, or, în sensul prevederilor legale precitate, restanța constituie venit din alocația stabilită de CTAS Hîncești.

Consideră recurenta că prima instanță eronat a interpretat prevederile legale, concluzionând că plata restanței nu se circumscrie în categoria veniturilor care sunt luate în considerația la calcularea venitului global mediu lunar al familiei și care determină

achitarea ajutorului social. Plata în mărime de 1539,52 de lei a fost efectuată retroactiv pentru perioada când Constantin Parfenie a fost referit alternativ serviciilor sociale.

La fel, eronat s-a concluzionat că Constantin Parfenie nu a săvârșit acțiuni/inacțiuni care să împiedice calcularea și achitarea respectivei prestații cu întârziere, având în vedere faptul că asistentul social a explicat intimatului că este în drept să se adreseze cu o nouă cerere privind acordarea ajutorului social în care să indice modificările survenite la capitolul venituri, pentru a i se stabili o plată nouă a prestațiilor sociale în concordanță cu situația de la acel moment, însă, din motive necunoscute, ultimul a refuzat categoric să depună o cerere nouă.

De asemenea, instanțele de judecată ierarhic inferioare greșit au interpretat consecințele admiterii unei întârzieri a prestațiilor sociale precum că nu urmează să fie suportate de către beneficiar, or, legislația în vigoare cert statuează că în obligațiunile beneficiarului de ajutor social, ține să declare modificările intervenite în venitul lunar.

Prin urmare, în legătură cu faptul că au intervenit modificări în venitul lunar a lui Constantin Parfenie, deoarece a beneficiat de alocație pentru îngrijirea persoanelor cu dizabilități XXXXX prin afecțiune XXXXX, în mărime de 1539,52 de lei, calculată pentru perioada 19 mai 2017 – 16 iulie 2017, și ridicată de intimat în luna noiembrie 2017, a fost stopată, în mod automat, cererea pentru acordarea ajutorului social sau ajutorul pentru perioada rece a anului prin decizia din 04 ianuarie 2018.

În viziunea recurentei, termenul de stopare urmează să fie înțeles în sensul tehnic, or, programa SIAASUL automat a rejectat cererea inițială a beneficiarului de ajutor social, odată ce a depistat modificările în venitul intimatului. Din acest motiv asistentul social a somat beneficiarul că este nevoie să declare modificările intervenite pentru a putea beneficia în continuare de prestații sociale, deoarece odată rejectată/stopată cererea de către Sistemul Informațional Automatizat de Asistență Socială, asistentul social, samavolnic nu poate opera modificări în cererea beneficiarului pentru ca aceasta să fie activă în sistem, pe când Constantin Parfenie a insistat pe faptul că nu este necesar să depună o cerere nouă, din moment ce este una deja depusă.

A notat recurenta că Constantin Parfenie a cunoscut despre urmările care urmau să survină în caz că refuză să declare modificările și despre faptul că cererea sa a fost rejectată de către Sistemul Informațional Automatizat de Asistență Socială, ceea ce denotă că ultimul nu poate pretinde încălcarea dreptului la acordarea ajutorului social de către Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Hâncești.

Mai mult, sistemul operațional, care funcționează la nivel național, nu permite operarea modificărilor în mod samavolnic de către specialiștii în administrarea ajutorului social. Totodată, acest sistem este interferent cu cel al Casei Naționale de Asigurări Sociale, și atunci când a sesizat neconcordanța veniturilor beneficiarului, Parfenie Constantin, cu declarația acestuia la momentul depunerii cererii a rejectat cererea – stopat, fapt de a făcut imposibil continuarea acordării prestațiilor sociale în lipsa operării modificărilor de către beneficiar. În caz contrar, acordarea acestor prestații sociale în lipsa noilor declarații despre modificarea venitului beneficiarului ar fi obligat Direcția la restituirea acestor plăți plătite ilegal către bugetul de stat.

Consideră că instanțele de judecată ierarhic inferioare au acordat o importanță exagerată drepturilor intimatului, diminuând nejustificat rolul și atribuțiile autorităților publice.

Subsecvent, recurenta a indicat că Hotărârea Guvernului nr.1167 din 16 octombrie 2008, prin care a fost aprobat Regulamentul cu privire la modul de stabilire și plată a ajutorului social, prevede că dreptul la ajutorul social în baza unei cereri, se stabilește pentru o perioadă ce nu va depăși 24 de luni calendaristice, după care solicitantul are dreptul să depună o cerere nouă în conformitate cu procedura de depunere a cererii inițiale, totodată, solicitantul este obligat să informeze reprezentanții DASPF despre orice modificare intervenită în cererea inițială în termen de 10 zile de la data la care a intervenit modificarea.

Prin urmare, în interiorul termenului de 24 de luni, se depune cerere prin care se comunică modificările care au survenit în privința beneficiarului, raportate la situația inițială, care i-au dat dreptul la ajutorul social și/sau la ajutorul pentru perioada rece a anului, fapt despre care petiționarul a fost informat telefonic de către asistentul social la 15 februarie 2018 și repetat la 22 februarie 2018, precum și fiind înștiințat în scris la 23 februarie 2018.

În opinia recurenteii circumstanțele agravante invocate de Constantin Parfenie au fost create din culpa acestuia, întrucât a refuzat să introducă o nouă cerere în sistemul Informațional Automatizat Asistență Socială, situația care a adus ingerințe asupra tuturor prestațiilor și serviciilor sociale de care a beneficiat/beneficiază Constantin Parfenie.

A reiterat că organul de asigurări sociale și-a onorat obligațiunile de stabilire și plată a alocației pentru îngrijirea persoanelor cu dizabilități XXXXX prin afecțiune XXXXX cu bună-credință și în conformitate cu prevederile legislației în vigoare, precum și DASPF a stabilit, acordat, stopat cererea beneficiarului conform prevederilor legale.

Cu referire la prejudiciul material în mărime totală de 11379 de lei ce constituie prestațiile sociale de ajutor social, recurenta consideră că intimatul ar fost în drept să pretindă la plata acestora în situația în care s-ar fi adresat cu o cerere nouă.

Este greșită concluzia instanței de apel de încasarea a prejudiciului material și a celui moral doar din contul Direcției Asistență Socială și Protecție a Familiei Hîncești, având în vedere că reclamantul nu a înaintat așa cerință.

Mai mult, la stabilirea, acordare/stoparea prestațiilor sociale, s-a condus strict de prevederile legislației în vigoare, or, simpla invocare a intimatului privind repararea prejudiciului, fără a prezenta probe în acest sens, nu poate servi ca temei de admitere a acțiunii.

Pe lângă acestea, despăgubirea trebuie să prezinte un raport de rezonabil de proporționalitate cu atingerea adusă, gradul de lezare al valorilor sociale ocrotite, intensitatea și gravitatea atingerii aduse acestora.

În conformitate cu art.244 alin.(1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Conform art. 245 alin.(1) și (2) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în

termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 14 iulie 2021, în ședință publică.

Actele cauzei nu atestă faptul când dispozitivul deciziei instanței de apel a fost notificată participanților al proces.

Totodată, din materialele cauzei rezultă că la 10 septembrie 2021 Direcției Sociale și Protecție a Familiei Hîncești i-a fost notificată, prin intermediul oficiului poștal, decizia integrală din 14 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău, fapt ce rezultă din avizul poștal de recepție nr.DS8003416562AS (f.d. 63, vol. II).

În condițiile enunțate, recursul din 03 septembrie 2021 a fost depus în termenul legal prevăzut la art.245 alin.(1) și (2) din Codul administrativ (f.d. 103).

La 13 octombrie 2021 Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa lui Constantin Parfenie și avocatului acestuia Ghenadie Bajurean, precum și Casei Naționale de Asigurări Sociale copia recursului depus de Direcția Sociale și Protecție a Familiei Hîncești, cu înștiințarea despre necesitatea prezentării referințelor, notificată intimaților la 28 octombrie 2021, fapt ce rezultă din avizele poștale de recepție nr.DS8005553197AS și nr. DS8005671024AS (f.d.67, 72-73, vol.II).

La 02 noiembrie 2021, prin intermediul poștei electronice, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus referință, solicitând să fie respins recursul depus de Direcția Sociale și Protecție a Familiei Hîncești, deoarece nu se încadrează în prevederile legale, cu menținerea deciziei din 14 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 69-71, vol.II).

La 02 decembrie 2021 Constantin Parfenie, reprezentat de avocatul Ghenadie Bajurean, a depus referință, invocând că temeiurile invocate în cererea de recurs nu se încadrează în temeiurile de admisibilitate a recursului, solicitând să fie declarat inadmisibil recursul Direcției Sociale și Protecție a Familiei Hîncești (f.d. 74-76, vol.II).

Examinând temeiurile invocate în recurs în raport cu materialele cauzei, și argumentele invocate în referințe, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art.246 alin.(1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin.(2) din art.246 din Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f).

Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de

consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art.245 alin.(2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ.

Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct.230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct.85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct.45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p.141,§39).

La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6§1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, §31, Seria A, nr.212-A).

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Direcția Sociale și Protecție a Familiei Hîncești.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul depus de Direcția Sociale și Protecție a Familiei Hîncești, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Ala Cobăneanu

judecătorii

Iurie Bejenaru

Aliona Miron